

3.7.2020

Sosiaali- ja terveystoimialan yksiköille

MAKSUKATTO SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON PALVELUISTA PERITTÄVISSÄ ASIAKASMAKSUISSA

Voimassa	1.8.2020-31.7.2029
Kumoo	Maksukatto sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävässä asiakasmaksuissa PYSY094, 7.3.2018
Luokka	talous
Asiasanat	asiakasmaksut, maksukatto, todistus

SISÄLLYS

1.	Maksukaton määrittely	2
2.	Maksukaton piirissä olevat maksut/palvelut	2
3.	Poikkeukset maksun ottamisesta huomioon maksukatossa	3
4.	Vastuu maksujen seurannasta	6
5.	Maksukaton laskenta, täytyminen ja todistuksen myöntäminen	6
6.	Laskutuksen oikaisu ja liikaa perittyjen maksujen palauttaminen	8
7.	Määräaika asiakkaan vaatimuksille maksukaton ylittymisen jälkeisten maksujen palauttamisesta	9
8.	Asiakkaan tyytymättömyys maksukattoasiassa	9
9.	Tiedonkeruu suoritetuista maksuista	10
	Viitteet	10

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite

Toinen Linja 4 A
Helsinki 53

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

sosiaalijaterveys@hel.fi

<http://www.hel.fi/sote>

1. Maksukaton määrittely

Maksukatosta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa 6a§. Kohtuuttoman korkeaksi nousevan maksurasituksen estämiseksi osalle julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon maksullisille palveluille, saadun palvelun sijaintipaikasta/kunnasta/kuntayhtymästä riippumatta, on määrätty vuotuinen enimmäismäärä (maksukatto). Maksukattolaskenta on valtakunnallinen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden maksukatto on erillinen eikä sitä pidä sekoittaa lääkkeiden vuosiomavastuuseen (ns. lääkekatto) tai matkakorvausten vuosiomavastuuseen (ns. matkakatto).

Maksukaton euromäärä 683 euroa vuonna 2020-2021. Se on sidottu kansaneläkeindeksiin ja se tarkistetaan joka toinen vuosi. Maksukaton seurantajakso on kalenterivuosi.

Kun maksukatto täyttyy, palvelun saajalle myönnetään todistus maksukaton täyttymisestä. Todistuksen myöntää se taho/kunta/kuntayhtymä, jonka antaman palvelun kohdalla asiakkaan maksukatto täyttyy (laskenta tehdään saadun palvelun mukaisessa järjestyksessä).

Maksujen yhteismäärää laskettaessa **otetaan huomioon seurantajakson aikana perityt maksukaton piiriin kuuluvat maksut.** Maksukaton täyttymisen jälkeen **maksukattoon sisältyvät palvelut ovat palvelun saajalle kalenterivuoden loppuun saakka maksuttomia, lukuun ottamatta lyhytaikaista laitoshoidoa.**

Lyhytaikaisesta laitoshoidosta peritään maksukaton täytyttyä ylläpitomaksu 17,90 euroa hoitopäivältä (vuonna 2020 ja 2021).

Maksu peritään myös lyhytaikaisesta psykiatrisesta laitoshoidosta 18 vuotta täyttäneiltä (ylläpitomaksu) sekä yö- ja päivähoidosta.

2. Maksukaton piirissä olevat maksut/palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 6 a §:n mukaan palvelun käyttäjältä perittyjen maksujen yhteismäärää laskettaessa otetaan huomioon kalenterivuoden aikana perityt maksut

terveyskeskuksessa avosairaanhoidon palvelusta, yksilökohtaisesta fysioterapiasta, poliklinikkakäynnistä, päiväkirurgisesta hoidosta, sarjahoidosta, yö- ja päivähoidosta, kuntoutushoidosta sekä lyhytaikaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon laitoshoidosta.

Maksukattoon luettavien maksujen/palvelujen seuranta alkaa ensimmäisestä maksullisesta hoitokäynnistä tai ensimmäisestä maksullisesta hoitopäivästä (esimerkiksi lyhytaikaisessa laitoshoidossa).

Maksukattoon luetaan mm. seuraavat sosiaali- ja terveydenhuollon maksut (suluissa asiakasmaksuasetuksen pykälä):

- terveyskeskusmaksu (= käyntimaksut tai vuosimaksu, ei peritä Helsingissä, Kvsto 28.11.2012, § 382 ja 13.6.2018, § 185) (7 §)
- päivystysmaksu (7 §),
- maksu yksilökohtaisesta fysioterapiasta (7 §),
- sairaalan poliklinikkamaksu (8 §),
- päiväkirurgian maksu (8a §),
- maksu sarjassa annettavasta hoidosta (11 §),
- lyhytaikaisen laitoshoidon hoitopäivämaksu (12 § ja 21 §),
- osavuorokautisen hoidon maksut (13 §, esimerkiksi laitoksen lyhytaikainen päivä- tai yöhoidon maksu, päiväsairamaksu ja psykiatrisen osavuorokautisen asumiskuntoutuksen maksu, kun se peritään hoidosta tai kuntoutuksesta eikä tuetusta asumisesta),
- kuntoutushoidon maksu 14 §
- maksu kotona annettavasta erikoissairaanhoidosta (yleensä sairaanhoitopiiri järjestää).

Maksukatton täyttymisen jälkeenkin palvelun saajalta/asiakkaalta peritään maksukatton ulkopuolella olevat asiakasmaksut täysimääräisesti.

3. Poikkeukset maksun ottamisesta huomioon maksukatossa

Vaikka maksu periaatteessa kuuluisikin maksukatton piiriin, maksukatton kertymistä laskettaessa ei oteta huomioon maksuja seuraavissa tapauksissa (asiakasmaksuasetuksen 26a § 1 mom.):

1. Maksu korvataan työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015), maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain (873/2015), sotilasvammalain (404/1948), liikennevakuutuslain (460/2016),

potilasvahinkolain (585/1986) tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaan korvattavasta hoidosta.

Tämän takia edellä mainitun lainsäädännön nojalla korvatut maksut luetaan maksukattoon vasta kun vakuutusyhtiö on kirjallisesti kieltäytynyt niitä maksamasta.

2. Maksun suorittamiseen myönnetään palvelun käyttäjälle toimeentulotukea (Kela, kunta).

Toimeentulotuen (täydentävä ja ehkäisevä) myöntävä sosiaalityöntekijä tai vastaava merkitsee toimeentulotuella katettavat hoitokassot ja – maksut ATJ-järjestelmään.

Toimeentulotuella katettuja hoitomaksuja ei oteta huomioon maksukattolaskelmassa.

3. Palvelun käyttäjä, joka hakeutuu hoitoon omalla kustannuksellaan, joutuu maksamaan palvelun tuottajan itsensä hinnoittelemat ja määräämät maksut eikä maksuja huomioida maksukattolaskennassa. Myöskään kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavien laitosten palveluista perittyjä maksuja ei lueta maksukattoon, jos asiakas on hakeutunut ko. sairaalaan omalla kustannuksellaan.

Palveluseleillä hankitut hoidot ja palvelut ovat niin ikään maksukattolaskennan ulkopuolella.

Yksityisistä palveluista perittävät maksut lasketaan maksukattoon vain silloin, kun asiakas käyttää ko. palveluja kunnan tai kuntayhtymän ohjaamana ja maksaa ao. palveluista saman maksun kuin vastaavista kunnan omista palveluista.

4. Muulta kuin Suomessa asuvalta voidaan periä enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen maksu, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. (13§)

Edellä kohdissa 1 ja 4 tarkoitetuista palveluista (esimerkiksi vakuutusyhtiöltä) peritään Helsingin kaupungin päättämä maksu, vaikka palvelun käyttäjän suorittamien maksujen määrä ylittää maksukatolle säädetyt rajat.

Maksukaton piirissä eivät ole mm. seuraavat maksut/palvelut

- kotihoidon maksut
- kotisairaalamaksut
- vanhusten päivätoiminnan maksut
- suun terveydenhuollon maksut
- pitkäaikaisen laitoshoidon ja perhehoidon maksut
- lääkärintodistusmaksut
- työterveyshuollon maksut
- käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu (ns. sakkomaksut)
- maksu sairaankuljetuksesta
- viivästyskorko ja perintäkulut
- omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestetyistä palvelusta perityt maksut
- psykiatrisesta asumiskuntoutuspalvelusta perittävät maksut silloin, kun ne peritään tuetusta asumisesta.

Kansainväliset rajaukset

Palvelut Suomessa

EU-sopimuksen ja sosiaaliturvasopimusten mukainen hoito kuuluu maksukaton piiriin ja ao. henkilöt ovat oikeutettuja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen maksukattoon (todistus maksukaton ylittymisestä) samoin kuin Suomessa asuvat. Muut ulkomailla pysyvän kotipaikan omaavat jäävät maksukaton ulkopuolelle.

Jos henkilö EU-sopimuksen mukaisesti hakeutuu hoitoon (henkilöllä on lähettävässä maassa sijaitsevan laitoksen maksusitoumus) Suomeen, hän ei ole oikeutettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen maksukattoon. Sama koskee henkilöä, jolle ulkomainen sairaanhoitolaitos ostaa palveluja.

Palvelut ulkomailla

Jos kunta tai kuntayhtymä ostaa palveluja ulkomailta Suomessa asuvalle henkilölle, häneltä perityt asiakasmaksut sisällytetään maksukattoon.

Maksukaton ulkopuolelle jäävät kaikki ne maksut, joita Suomessa asuvat henkilöt ovat maksaneet ulkomailla, EU-alueella tai

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite

Toinen Linja 4 A
Helsinki 53

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

sosiaalijaterveys@hel.fi

<http://www.hel.fi/sote>

Pohjoismaissa saamistaan sairaanhoitopalveluista, vaikka kysymyksessä olisivatkin olleet asianomaisen valtion sosiaaliturvajärjestelmän palvelusta maksetut maksut.

4. Vastuu maksujen seurannasta

Palvelujen käyttäjän tulee osoittaa asiakasmaksulain mukaisen maksukaton ylittyminen (asiakasmaksuasetuksen 26 b §) ja palvelun käyttäjällä itsellään on vastuu maksukaton täyttymisen seurannasta. Palvelunkäyttäjää on kehotettava säilyttämään tositteet maksukaton piiriin kuuluvista maksusuorituksista.

Palvelun käyttäjän vastuu maksukaton täyttymisen seurannasta ei siirry sosiaali- ja terveystoimialalle silloinkaan, kun palvelun käyttäjän kyky maksukaton karttumisen seuraamiseen on sairaudesta, iästä tai muusta vastaavasta syystä heikentynyt. Viime mainituissa tapauksissa tulee palvelun käyttäjää mahdollisuuksien mukaan kuitenkin neuvoa hakemaan apua seurannan toteuttamisessa toimipisteen sosiaalityöntekijältä, taloushallintopalveluliikelaitoksen (myöhemmin Talpa) asiakaspalvelusta (numerosta 09 310 25300 tai sähköpostilla talpa.maksukatto@hel.fi). Palvelun käyttäjän edunvalvonnan tarpeesta voi tehdä ilmoituksen maistraattiin salassapitoa koskevien säännösten estämättä.

Terveystoimialan toimipisteessä palvelun käyttäjää on informoitava siitä, että vastuu maksukaton täyttymisen seurannasta on hänellä itsellään, ja että hänen on otettava yhteyttä mahdollisimman pian Talpaan, kun toteaa tai epäilee maksukattonsa täytyneen.

Vastuu seurannasta on palvelun käyttäjällä, vaikka Talpa osaltaan pyrkii seuraamaan maksukaton täyttymistä Helsingin kaupungin palveluissa.

5. Maksukaton laskenta, täyttäminen ja todistuksen myöntäminen

Todistuksen myöntämisestä, myöntämisen edellyttämästä tietojen tarkistamisesta sekä laskujen mahdollisesta oikaisemisesta maksukaton mukaisiksi huolehtii Helsingin kaupungilla keskitetysti Talpa.

Maksukaton laskenta käynnistyy yleensä asiakkaan yhteydenoton myötä. Hoitoyksikön henkilökunnan tulee avustaa asiakasta

yhteydenotossa Talpan asiakaspalveluun (esim. yli 20 vuorokauden pituinen laitoshoidojakso).

Talpa tarkistaa palvelun saajalle annetut maksukaton piiriin kuuluvat palvelut sekä niistä veloitetut asiakasmaksut. Maksukattolaskentaa varten Talpa pyytää Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (jatkossa HUS) tiedot maksukattolaskennassa huomioitavista asiakkaan laskuista. Mikäli asiakas on ilmoittanut saaneensa maksukattolaskennan piiriin kuuluvaa palvelua myös muualta, asiakasta pyydetään toimittamaan niitä koskevat tositteet Talpaan. Kun tiedot on kerätty, Talpa laatii laskelman maksukaton täyttymisestä. Samalla varmistetaan, että maksukatto täyttyy Helsingin kaupungin antaman palvelun kohdalla. Mikäli maksukatto täyttyy sairaanhoitopiirin palvelun kohdalla, laskelman ja todistuksen maksukaton täyttymisestä valmistelee HUS.

Maksukatto täyttyy, kun palvelun saajalta (aikuiselta tai alle 18-vuotiaalta lapselta) on peritty maksukattoon sisältyviä asiakasmaksuja kullekin kalenterivuodelle päätetty määrä. Maksukaton täytyessä on mahdollista, että viimeisimmästä palvelusta voidaan periä maksu vain osittain.

Alle 18-vuotiaan lapsen vanhempi tai muu huoltaja voi pyytää, että lapselta perityt maksut yhdistetään vanhemmalta tai huoltajalta perittyihin maksuihin, jolloin maksukatto täyttyy vanhemman tai lapsen muun huoltajan sekä kaikkien alle 18-vuotiaiden lasten osalta.

Alle 18-vuotiaan lapsen vanhempien maksuja ei kuitenkaan voi yhdistää keskenään.

Kun palvelujen käyttäjän maksukatto tulee täyteen, käyttäjälle on annettava **todistus** (asiakasmaksuasetus 26 b §). Todistuksen myöntäminen ei edellytä erityistä päätöstä, maksujen määrä todetaan selvityksen perusteella.

Talpa laatii palvelun saajalle todistuksen, josta ilmenee palvelun saajan nimi, henkilötunnus, maksukaton täyttymispäivämäärä, voimassaoloaika, todistuksen numero sekä myöntäjä. Palvelun saajalle postitetaan todistus maksukaton täyttymisestä, tiedote todistuksen eduista sekä toimintaohje, miten asiakkaan tulee menetellä, mikäli hän on tyytymätön maksukattolaskelmaan tai todistukseen.

Yksityinen ostopalveluyksikkö ei myönnä todistusta maksukaton täyttymisestä.

Palvelun käyttäjän on tarvittaessa esitettävä alkuperäiset tositteet hänen itsensä tai hänen huollettavinaan olevien alaikäisten lasten saamista palveluista suoritetuista maksuista (asiakasmaksuasetus 26 b §). Tositteesta tulee ilmetä saatu palvelu ja saadun palvelun ajankohta.

Laskentaan ei oteta mukaan muita asiakkaan esimerkiksi suullisesti ilmoittamia maksuja, eikä henkilökunnalla ole velvollisuutta selvittää sellaisia palvelun käyttäjän maksusuorituksia, jotka eivät näy kaupungin tietojärjestelmissä tai joita Talpa ei pyynnöstään huolimatta saa HUSsta tai joista palvelun käyttäjällä ei ole esittää alkuperäisiä tositteita suoritetuista maksuista.

Vaikka joku muu olisi maksanut maksun asiakkaan puolesta, maksu sisällytetään palvelun saajan maksukattoon (ei siis maksajan maksukattoon).

Lyhytaikaisissa laitos- ja sarjahoidoissa, joissa annettu hoito jakaantuu kahdelle eri vuodelle maksukattoon sisällytettävät hoitokerrat ja niistä perityt maksut kirjautuvat sille vuodelle jolloin hoito on tapahtunut. Maksukattokertymä katkeaa aina vuodenvaihteessa.

Huostaan otettujen lasten asiakasmaksuja ei lueta omien vanhempien tai sijaisvanhempien hyväksi.

6. Laskituksen oikaisu ja liikaa perittyjen maksujen palauttaminen

Laskutus oikaistaan maksukaton täyttymisen myötä laatimalla tarvittavat hyvityslaskut ja uudet korvaavat laskut (samalla Soten tulokirjaukset tulevat oikaistua). Mikäli laskujen oikaisun jälkeen asiakkaan todetaan maksaneen liikaa, Talpa huolehtii sosiaali- ja terveystoimialan liikaa perimien maksujen palauttamisesta asiakkaalle. Palvelun saajan pankkitilinumero tulee ilmoittaa Talpaan kirjallisesti. Mikäli asiakkaalla on avoimia erääntyneitä maksuja, kohdennetaan liikaa perityt maksut avoimeen laskuun/laskuihin palauttamisen sijaan.

Maksukattoa kerryttävät maksut huomioidaan palvelujen käyttämisjärjestyksessä, joten mahdolliset maksukaton ylittävät maksut

palautetaan tässä samassa järjestyksessä silloinkin, kun maksujen laskutus tai käteismaksu ei ole noudattanut tätä aikajärjestystä.

7. Määräaika asiakkaan vaatimuksille maksukaton ylittymisen jälkeisten maksujen palauttamisesta

Jos palvelun käyttäjä on seurantajakson aikana suorittanut maksukattoon sisältyvistä palveluista maksuja 1.1.2019 jälkeen enemmän kuin 683 euroa, hänellä on oikeus saada liikaa suoritettuja maksut takaisin, mikäli palvelun käyttäjä esittää vaatimuksen liikaa suoritettujen maksujen palauttamisesta ylittymistä seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä.

Jos maksun sisältyminen maksukattoon selviää viranomaisen tai vakuutusyhtiön päätöksen taikka muutoksenhaun vuoksi vasta maksukaton seurantavuoden jälkeen, palvelun käyttäjän on esitettävä vaatimus vuoden kuluessa siitä, kun päätös on annettu tai muutoksenhaun johdosta annettu päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Mikäli vaatimusta liikaa suoritettujen maksujen palauttamisesta ei ole tehty edellä mainittujen määräaikojen mukaan, palvelun käyttäjä menettää oikeutensa palautukseen.

8. Asiakkaan tyytymättömyys maksukattoasiassa

Mikäli asiakkaan käsitys maksukaton seurantajakson alkamisesta tai päättymisestä, maksukattoon sisällytettävistä maksuista, maksukaton täyttymisestä yms. asioista poikkeaa henkilökuntaan kuuluvan käsityksestä ja vaikuttaa todistuksen antamiseen tai sen voimassaoloon, ja asiakas ilmoittaa tyytymättömyytensä, asia ratkaistaan seuraavasti:

Asiakasmaksupäällikkö tekee asiakkaan maksukatosta virallisen, muutoksenhakukelpoisen päätöksen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain 15 §:n 1 momentin mukaisesti Talpan valmistelun pohjalta.

Tiedoksianto

Päätös oikaisuvaatimusohjeineen on annettava tiedoksi asianomaiselle asiakkaalle. Tiedoksiannon tulee tapahtua mahdollisimman pian päätöksen tekemisen jälkeen.

Muutoksenhaku

Edellä mainittuun päätökseen tyytymättömällä on oikeus hakea oikaisua päätökseen asiakasmaksulain 15 §:n mukaisesti. Oikaisuvaatimus osoitetaan sosiaali- ja terveyslautakunnan alaiselle jaostolle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti sosiaali- ja terveyslautakunnan alaiselle jaostolle 30 päivän kuluessa siitä, kun asianomainen on saanut tiedon päätöksestä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaoston tekemistä muutosvaatimuksia koskevista päätöksistä voi valittaa hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saannista.

9. Tiedonkeruu suoritetuista maksuista

Palvelun käyttäjän kotikunnan terveyskeskus voi kerätä maksukaton toteuttamiseksi tietoja suoritetuista asiakasmaksuista. Maksuja koskevien tietojen luovuttaminen muista terveydenhuollon toimintayksiköistä terveyskeskukselle edellyttää palvelun käyttäjän suostumusta. (Asiakasmaksulain 6 a § 3 momentti)

Palvelun käyttäjän maksukattoa kerryttävät käynnit ja hoitajaksot ovat salassa pidettäviä tietoja ja niiden luovuttaminen kuntien ja kuntayhtymien välillä edellyttää palvelun saajan kirjallista suostumusta.

Viitteet

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992, lyhennys asiakasmaksulaki)

Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992, lyhennys asiakasmaksuasetus)

Terveyslautakunnan päätös 16.12.2003 § 259 saatavien suorittamisesta vapauttamista sekä maksukattoa koskevasta päätösvallasta

Sosiaali- ja terveysministeriön ilmoitus (773/2017) eräistä indeksillä tarkistetuista sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista.

Hallinto/Talous- ja suunnittelupalvelut
Asiakasmaksut

3.7.2020

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös 13.2.2018 § 34,
asiakasmaksujen tarkistaminen

Kaupunginvaltuuston päätös 28.11.2012, § 382 helsinkiläisten
vapauttaminen terveyskeskusmaksusta

Kaupunginvaltuuston päätös 13.6.2018, § 185 ulkokuntalaisten ja
Suomen ulkopuolelta tulevien vapauttaminen terveyskeskusmaksusta

Lisätietoja

palvelukoordinaattori

vt. toimialajohtaja

hallintojohtaja

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite

Toinen Linja 4 A
Helsinki 53

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

sosiaalijaterveys@hel.fi

<http://www.hel.fi/sote>